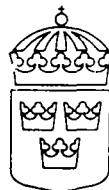

Regeringens proposition 1991/92:125

med förslag om tilläggsbudget II till
statsbudgeten för budgetåret 1991/92

Prop.
1991/92:125

Regeringen förelägger riksdagen vad som har tagits upp i bifogade utdrag ur regeringsprotokollet den 26 mars 1992 för de åtgärder och de ändamål som framgår av föredragandenas hemställan.

På regeringens vägnar

Carl Bildt

Anne Wibble

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås utgifter m.m. på tilläggsbudget II till statsbudgeten för innevarande budgetår. De anslag som begärs uppgår till 4 004 milj.kr. De största anslagen går till invandrarverkets förläggningsverksamhet som beräknas öka med 1 376 milj.kr. Samtidigt kan emellertid en minskad anslagsbelastning på 800 milj. kr. till kommunerna beräknas uppkomma. Till försvaret föreslås 1 000 milj. kr. för vissa angelägna materielobjekt. Därutöver föreslås 875 milj.kr. till täckande av merkostnader för löner och pensioner samt 600 milj.kr. för infriande av pensionsgaranti för FFV AB; något anslag för sistnämnda ändamål behövs då inte nästa budgetår.

Närvarande: statsministern Bildt, ordförande, och statsråden B Westerberg, Friggebo, Johansson, Laurén, Hörnlund, af Ugglas, Dinkelspiel, Thurdin, Hellsvik, Wibble, Björck, Davidson, Könberg, Odell, Lundgren, Unckel, P. Westerberg, Ask

Föredragande: statsråden Wibble, af Ugglas, Björck, B. Westerberg, Odell, Unckel, Hörnlund, Friggebo, P. Westerberg, Davidson, Johansson

---

Proposition med förslag om tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1991/92

Statsrådet Wibble anför:

Riksdagen (rskr. 1991/92:115) har på tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1991/92 tagit upp de utgiftsanslag som specificerats i bilagan till finansutskottets betänkande 1991/92:FiU11. Därefter har riksdagen - efter förslag av riksdagens förvaltningskontor - beslutat att på tilläggsbudget II till statsbudgeten för innevarande budgetår anvisa anslag under femtonde huvudtiteln om sammanlagt 13 480 000 kr. (förs. 1991/92:13, KU16, rskr. 135).

I prop. 1991/92:81 om kompensation till ensamföräldrar med anledning av slopad skattereduktion har regeringen föreslagit riksdagen att bl.a. anvisa ett förslagsanslag på 410 milj. kr till Bidragsförskott på tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1991/92.

Ytterligare medelsbehov utöver gällande statsbudget som nu kan överblickas och andra frågor som bör tas upp i detta sammanhang bör sammanfattas i en gemensam proposition angående utgifter på tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1991/92. Denna proposition bör föreläggas riksdagen nu.

Statsråden föredrar frågor om förslag till anslag på tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1991/92, m.m. Anförandena redovisas i underprotokollen för resp. departement.

Statsrådet Wibble avslutar:

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen att besluta om anslag på tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1991/92 och vidta åtgärder i övrigt i enlighet med de förslag som föredragandena har lagt fram.

Regeringen ansluter sig till föredragandenas överväganden och beslutar att genom proposition förelägga riksdagen vad föredragandena har anfört för de åtgärder och de ändamål som de har hemställt om.

Regeringen beslutar vidare att de anföranden som redovisas i under-

protokollen och en sammanställning över de anslag som regeringen begär Prop. 1991/92:125
skall bifogas propositionen enligt följande:

Utrikesdepartementet	Bilaga 1
Försvarsdepartementet	Bilaga 2
Socialdepartementet	Bilaga 3
Kommunikationsdepartementet	Bilaga 4
Finansdepartementet	Bilaga 5
Utbildningsdepartementet	Bilaga 6
Jordbruksdepartementet	Bilaga 7
Arbetsmarknadsdepartementet	Bilaga 8
Kulturdepartementet	Bilaga 9
Näringsdepartementet	Bilaga 10
Civildepartementet	Bilaga 11
Miljö- och naturresursdepartementet	Bilaga 12
Anslagsförteckning	Bilaga 13

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 26 mars 1992

Föredragande: statsrådet af Ugglas

Anmälan till tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1991/92.

Tredje huvudtiteln

A. Utrikesdepartementet m.m.

A 7. Utredningar m.m.

I statsbudgeten för innevarande budgetår har under denna rubrik anvisats ett reservationsanslag på 9 955 000 kr. Den ingående reservationen uppgick till 2 055 898 kr.

Under budgetåret har utredningsverksamheten blivit mer omfattande och kostnadskrävande än vad som kunde förutses vid anslagsberäkningen. Bland de utredningar som initierats efter denna tidpunkt kan särskilt nämnas delegationen med uppgift att ge regeringen ett fördjupat underlag för bedömningen om när förändringar av den svenska sydafrikapolitiken bör göras.

Jag räknar nu med ett ytterligare medelsbehov på 1 390 000 kr.

Hemställan

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen
att till *Utredningar m.m.* på tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1991/92 anvisa ett reservationsanslag på 1 390 000 kr.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 26 mars 1992

Föredragande: statsrådet Björck

Anmälan till tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1991/92

Fjärde huvudtiteln

Likviditetsfrågor inom försvarets materielanslag

För att angelägna materielobjekt skall kunna genomföras bör under budgetåret 1991/92 ett resurstillskott medges för försvarsgrenarnas materielanslag. Tillskottet är avsett att täcka kostnader bl.a. för haubits 77, luftvärnsrobotsystem 703 BAMSE, ubåt 90, flygburen spaningsradar, tvåsitsig version av JAS och åtgärder inom telekrigföringsområdet. Jag anser att det finns starka operativa och försvarsindustriella skäl att genomföra de aktuella materielanskaffningarna.

Samtidigt överförs fastigheterna Lidingövägen, Tre Vapen och Gamla Militärstabsbyggnaden i Stockholm från försvarsmakten till byggnadsstyrelsen per den 1 juli 1992.

Försvarsmakten förhyr sedan fastigheterna på marknadsmässiga villkor utan kompensation för de ökade lokalkostnaderna.

Hemställan

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att på tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1991/92

1. *Arméförband: Anskaffning av materiel*, anvisa ett förslagsanslag på 400 000 000 kr.,
2. *Marinförband: Anskaffning av materiel*, anvisa ett förslagsanslag på 100 000 000 kr.,
3. *Flygvapenförband: Anskaffning av materiel*, anvisa ett förslagsanslag på 450 000 000 kr.,
4. *Operativ ledning m.m.: Forskning och utveckling*, anvisa ett förslagsanslag på 50 000 000 kr.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 26 mars 1992

Föredragande: statsrådet B. Westerberg

Anmälan till tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1991/92

Femte huvudtiteln

A. Socialdepartementet m.m.

A 2. Utredningar m.m.

I statsbudgeten för innevarande år har under denna rubrik anvisats ett reservationsanslag på 33 575 000 kr. Den ingående reservationen under anslaget uppgick till ca 1,3 milj.kr.

Utredningsverksamheten har blivit mer omfattande och kostnadskrävande än vad som förutsågs vid anslagsberäkningen. Bl.a. kommer handikapputredningens omfattande uppdrag att avslutas senare än beräknat. Utredningen för översyn av vissa frågor inom arbetsskadeförsäkringen har i tilläggsdirektiv fått ett utökat uppdrag. I budgetpropositionen (prop. 1991/92:100, bil. 6) har föreslagits att statens beredning för utvärdering av medicinsk metodik (SBU) organiseras som en fristående myndighet fr.o.m. den 1 juli 1992. I syfte att förbereda organisationsförändringen m.m. behövs nu ytterligare 2 milj.kr. Bland de nya utredningarna kan nämnas arbetsgruppen med uppgift att utarbeta förslag till förändringar i systemet för den allmänna pensioneringen, den alkoholpolitiska kommissionen, utredningen om bostadsbidragens administration, utredningen om prioriteringar inom hälso- och sjukvården samt utredningen om hälso- och sjukvårdens finansiering och organisation.

Hemställan

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Utredningar m.m.* på tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1991/92 anvisa ett reservationsanslag på 8 500 000 kr.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 26 mars 1992

Föredragande: statsrådet Odell

Anmälan till tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1991/92

Sjätte huvudtiteln

A. Kommunikationsdepartementet m.m.

[1] A 2. Utredningar m.m.

I statsbudgeten för innevarande budgetår finns under denna anslagsrubrik uppfört ett reservationsanslag på 4 804 000 kr. Vid ingången av budgetåret fanns vidare en reservation på 5 681 417 kr.

En viss del av de medel som riksdagen anvisade på tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1990/91 under denna anslagsrubrik avsåg kostnader för förhandlingsarbetet mellan Sverige och Danmark om en fast förbindelse över Öresund. Dessa medel har inte behövt tas i anspråk i den omfattning som beräknades tidigare.

Däremot har utredningsverksamheten i övrigt ökat under innevarande budgetår, bl.a. som en följd av regeringens avsikt att avreglera viss statlig verksamhet. Om besparingen från Öresundsförhandlingsarbetet utnyttjas till övrigt utredningsarbete behöver några ytterligare medel inte anvisas på detta anslag av riksdagen. Förhållandet bör dock anmälas för riksdagen.

Hemställan

Jag hemställer att regeringen bereder riksdagen tillfälle

att ta del av vad jag anfört om användningen av medlen som anvisats under detta anslag.

B. Vägväsende m.m.

[2] Storstadsöverenskommelserna

I årets budgetproposition (prop. 1991/92:100 bil. 7 s. 47) har redogjorts för bakgrunden till finansieringen av storstadsöverenskommelserna och de bemyndiganden som riksdagen givit regeringen i dessa frågor.

Bemyndigandena innebär bl.a. beträffande Stockholmsregionen ett godkännande av att förberedelsearbetena med projektering m.m. av de i uppgårelsen ingående lederna bör bedrivas skyndsamt.

De återstående förhandlingarna beträffande storstadsöverenskommelserna pågår för närvarande. För Stockholmsregionen återstår frågor beträffande Österleden, Västerleden och avgifter på biltrafiken.

Som ett led i förberedelsearbetena har vägverkets bolag Väginvest och Stockholms kommun bildat ett bolag, Stockholmsleder AB, vars verksamhet skall vara att projektera, bygga och driva kringfartslederna Ringen och Yttre Tvärleden i Stockholmsregionen.

Verksamheten i bolaget förutsätter att bolaget upptar lån som till en början täcker bolagets kostnader för förberedelsearbeten, främst projektering, av de aktuella lederna. Lånen skall tas upp genom Väginvest och garanteras av staten genom riksgäldskontoret. Stockholms kommun skall teckna underborgen till statens borgensåtagande i förhållande till sin ägarandel om 20 % av aktiekapitalet i Stockholmsleder AB.

Kostnaderna för förberedelsearbetena med kringfartslederna beräknas sammanlagt uppgå till högst 200 000 000 kr. varav kostnaden för den s.k. Ringen utgör högst 155 000 000 kr. Stockholms och Nacka kommuner har i avtal med Stockholmsleder AB förbundit sig att ta på sig ansvaret för förberedelsekostnaderna för Ringen för den händelse att projektet ej skulle komma att fullföljas.

Regeringen har på framställan från vägverket godkänt att bolaget Stockholmsleder AB bildas och bemyndigat riksgäldskontoret att teckna statlig borgen för Väginvest inom tills vidare en ram på 80 000 000 kr. för att förberedelsearbetena omgående skall kunna påbörjas.

Jag finner det angeläget att dessa förberedelsearbeten bedrivs skyndsamt och att därför en statlig garanti ställs. Regeringen bör även bemyndigas att fatta beslut om garantier som täcker resten av de beräknade förberedelsekostnaderna. Jag föreslår därför att regeringen begär riksdagens bemyndigande att låta riksgäldskontoret teckna statlig borgen uppgående till en ram om sammanlagt högst 200 000 000 kr. för ifrågavarande ändamål.

Hemställan

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att bemyndiga regeringen att låta riksgäldskontoret ställa garantier för förberedelsearbeten för utbygganden av trafikleder i Stockholmsregionen för högst 200 000 000 kr.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 26 mars 1992

Föredragande: Statsrådet Wibble

Anmälan till tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1991/92

Sjunde huvudtiteln

A. Finansdepartementet m.m.

[1] A 1. Finansdepartementet

Som jag aviserade i min anmälan av motsvarande anslag i budgetpropositionen (prop. 1991/92:100, bil. 8) kommer ytterligare medel att erfordras för fortsatta bearbetningar av den kommunalekonomiska kommitténs förslag. Jag beräknar medelsbehovet till 750 000 kr. för vissa lönekostnader, konsulter och databearbetningar för framtagande av ett förslag till nytt statsbidragssystem för kommunerna.

Hemställan

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen att till *Finansdepartementet* på tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1991/92 anvisa ett förslagsanslag på 750 000 kr.

G. Övriga ändamål

[2] G 8. Bidrag till centralt utvecklingsarbete avseende metoder och system för att jämföra arbeten av lika värde

Något anslag för detta ändamål finns inte upptaget i statsbudgeten för innevarande budgetår.

I 1989-1990 års ramavtal om löner för statstjänstemän m.fl. (RALS 1989-90) enades statens arbetsgivarverk och de statsanställdas huvudorganisationer om att inleda ett gemensamt arbete syftande till att utveckla metoder och system för att kunna jämföra arbeten av lika värde. Löneinsatser skulle kunna göras i de fall parterna kom överens om en gemensam arbetsvärdering och/eller konstaterade löneskillnader mellan arbeten av lika värde. För detta ändamål avsattes 60 milj.kr.

I avtal om slutlig reglering enligt RALS 1989-90 enades parterna om att av i RALS 1989-90 angivna 60 milj.kr. för utvecklingsarbete avseende metoder och system för att jämföra arbeten av lika värde skulle

medel avseende avtalsåret 1990 beräknas från och med den 1 juli 1990. Parterna enades vidare om att dessa medel, 30 milj.kr., skulle användas för ett gemensamt *centralt utvecklingsarbete*. I samma avtal enades parterna vidare om att använda för avtalsåret 1991 avsatta 60 milj.kr. för *lokalt utvecklingsarbete* avseende metoder och system för att jämföra arbeten av lika värde. Vidare konstaterades att om de lokala parterna inte kunde komma överens om användningen av dessa medel skulle icke fördelade medel för lokalt utvecklingsarbete föras till de medel som hade avsatts för det centrala utvecklingsarbetet.

Statens arbetsgivarverk och de statsanställdas huvudorganisationer har enligt ett den 13 januari 1992 upprättat förhandlingsprotokoll enats om ett tillägg till avtalet om slutlig reglering enligt RALS 1989-90, bilaga 1. I förhandlingsprotokollet konstateras att av beräknade 60 milj.kr. för lokalt utvecklingsarbete har 49 555 000 kr. fördelats. Tillägget till avtalet innebär dels att parterna hemställer att beräknade medel för centralt utvecklingsarbete förs upp som ett anslag på statsbudgeten dels att återstående belopp om 10 445 000 kr. används för centralt utvecklingsarbete. Avtalet har slutits under förbehåll om regeringens godkännande.

Regeringen har godkänt avtalet den 5 mars 1992.

Ett nytt reservationsanslag benämnt Bidrag till centralt utvecklingsarbete avseende metoder och system för att jämföra arbeten av lika värde bör därför föras upp på statsbudgeten under sjunde huvudtiteln. Anslaget bör föras upp med 40 445 000 kr. motsvarande de medel som har avsatts för centralt utvecklingsarbete i 1989-1990 års ramavtal om löner för statstjänstemän m.fl. (30 000 000 kr.) och i avtalet om slutlig reglering enligt RALS 1989-90 (10 445 000 kr.). Från anslaget skall bestridas kostnader för det partsgemensamma centrala utvecklingsarbetet syftande till att utveckla metoder och system för att kunna jämföra arbeten av lika värde.

Hemställan

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Bidrag till centralt utvecklingsarbete avseende metoder och system för att jämföra arbeten av lika värde* på tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1991/92 anvisa ett reservationsanslag på 40 445 000 kr.

C. Statistik, förvaltning m.m.

[3] C 2. Statistiska centralbyrån: Statistik, register och prognoser

Över detta ramanslag anvisas medel för statistiska centralbyråns (SCB) anslagsfinansierade verksamhet. I statsbudgeten för innevarande budgetår är anslaget uppfört med 431 442 000 kr.

I budgetpropositionen 1991 föreslog regeringen att SCB:s partisymptiundersökningar skulle läggas ner efter utgången av 1991. Motivet var det ekonomiska läget och att samhällets tillgång till undersökningar om partisympatier var väl tillgodosedda utanför SCB.

I fem motioner från företrädare för socialdemokraterna, folkpartiet liberalerna, centerpartiet och vänsterpartiet föreslogs att partisymptiundersökningarna skulle fortsätta i samma omfattning som tidigare.

Finansutskottet (1990/91:FiU22) delade motionärernas uppfattning att SCB:s väljarundersökningar var så värdefulla och av så hög kvalitet att de borde fortsätta. Utskottet ansåg emellertid att SCB borde pröva möjligheterna att uppdragsfinansiera undersökningarna. Om detta visade sig vara en oframkomlig väg borde SCB återkomma till regeringen och begära erforderliga medel för att genomföra undersökningarna. Vad finansutskottet anfört gav riksdagen regeringen till känna (rskr. 1990/91:209).

Regeringen gav därför SCB i uppdrag att undersöka en uppdragsfinansiering av statistiken. SCB har slutfört uppdraget men konstaterar att en uppdragsfinansiering inte är möjlig. Detta beror bl.a. på att syftet med väljarundersökningarna är att de skall vara allmänt tillgängliga. För eventuella finansiärer begränsas därmed den egna exklusiva användningen och intresset för egna ekonomiska åtaganden.

SCB hemställer därför i en skrivelse den 12 december 1991 om 1 000 000 kr. för budgetåret 1991/92 så att partisymptiundersökningen i maj 1992 kan genomföras samt 3 056 000 kr. för fortsatta undersökningar under budgetåret 1992/93.

Föredragandens överväganden

Min uppfattning är att statistikens användare så långt som möjligt skall ta ansvar för den statistik de anser sig behöva. Särskilda anslagsmedel för statistik bör begränsas till sådan statistik som är grundläggande för samhället och som saknar alternativa finansieringsformer. En särskild utredare kommer under våren att lägga fram ett förslag om den statliga statistikens styrning, finansiering och samordning. Ett av utredningens uppdrag är att pröva möjligheterna att uppdragsfinansiera den statliga statistiken i framtiden.

Mot bakgrund av SCB:s skrivelse föreslår jag emellertid att medel anvisas för partisymptiundersökningen i maj 1992 samt att vidare ställningstaganden till väljarundersökningarnas framtid tas upp vid beredning av förslagen från utredningen om den statliga statistikens styrning och finansiering.

Hemställan

Prop. 1991/92:125

Bilaga 5

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Statistiska centralbyrån: Statistik, register och prognoser* på tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1991/92 anvisa ett ramanslag på 1 000 000 kr.

[4] C 14. Täckning av merkostnader för löner och pensioner m.m.

Enligt det nya pensionsavtal som ingicks den 15 mars 1991 mellan statens arbetsgivarverk (SAV) och de statsanställdas huvudorganisationer, skall de anställda ha rätt till en kompletterande ålderspension som skall finansieras genom fortlöpande individuella avsättningar räknat från och med januari 1991. Riksdagens finansutskott godkände den 28 mars 1991 avtalet. Parterna har den 6 februari 1992 överenskommit om att en försäkringsförening skall bildas för att ombesörja den kompletterande ålderspensionen och att uppdra åt kammarkollegiet att, i avvaktan på att försäkringsföreningen bildas, placera premierna. Avsättningarna för perioden januari 1991 - juni 1992 skall således utbetalas under detta budgetår till föreningen eller den som för föreningens räkning skall mottaga medlen. De individuella avsättningarna skall avvägas så att det i genomsnitt över hela statsförvaltningen blir 1,5 % av lönesumman.

Föredragandens överväganden

Jag anser att myndigheternas kostnader för avsättning till den kompletterande ålderspensionen för perioden januari 1991 - juni 1992 bör täckas ur det för budgetåret 1991/92 uppförda förslagsanslaget C 14. Täckning av merkostnader för löner och pensioner m.m. Detta medför att anslaget beräknas öka med 875 000 000 kr. Belastningen på anslaget beräknas därmed öka till 2 475 000 000 kr.

Hemställan

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Täckning av merkostnader för löner och pensioner m.m.* på tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1991/92 anvisa ett förslagsanslag på 875 000 000 kr.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 26 mars 1992

Föredragande: statsrådet Unckel

Anmälan till tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1991/92

Åttonde huvudtiteln

D. Grundläggande högskoleutbildning

D 4. Vissa särskilda utgifter inom högskolan m.m.

I statsbudgeten för innevarande budgetår har under denna anslagsrubrik anvisats ett reservationsanslag på 82 697 000 kr. Under anslaget har bl.a. beräknats medel för de fasta avgifterna för Sveriges deltagande i de europeiska gemenskapernas (EG) utbildningsprogram COMETT.

I 1992 års budgetproposition (prop. 1991/92:100 bil. 9 s.144) har jag under ett nytt anslag, D 15. Europeisk utbildningssamverkan, beräknat medel för motsvarande utgifter avseende utbildningsprogrammen COMETT och ERASMUS under budgetåret 1992/93.

Inom EG budgeteras programkostnaderna per kalenderår och länderna debiteras kostnaderna under våren. Detta innebär att Sverige skall betala avgiften för de båda utbytesprogrammen för läsåret 1992/93 under våren 1992, dvs. före den 1 juli 1992, då de medel som kan komma att föras upp i statsbudgeten för budgetåret 1992/93 tidigast får disponeras.

Jag föreslår därför att ytterligare 36 100 000 kr. för kostnaderna för svensk programmedverkan i COMETT och ERASMUS anvisas som ett engångsbelopp utöver de medel som finns tillgängliga för budgetåret 1991/92. Dessa medel skall betalas till EG under innevarande budgetår men avser svenskt deltagande under läsåret 1992/93. Med den föreslagna åtgärden kommer medelsdispositionen för de följande budgetåren att ligga i fas med tidpunkten för inbetalning av resp. belopp till EG.

Hemställan

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Vissa särskilda utgifter inom högskolan m.m.* på tilläggsbudget

II till statsbudgeten för budgetåret 1991/92 anvisa ett reservationsanslag på 36 100 000 kr.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 26 mars 1992

Föredragande: statsrådet Hörnlund

Anmälan till tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1991/92

Nionde huvudtiteln

A. Jordbruksdepartementet m.m.

A 3. Utredningar m.m.

På statsbudgeten för innevarande budgetår har under denna anslagsrubrik anvisats ett reservationsanslag på 9 349 000 kr. Den ingående reservationen under anslaget uppgick till 4 378 233 kr. exkl. mervärdeskatt.

Under budgetåret 1991/92 har utredningsverksamheten blivit mer omfattande och kostnadskrävande än vad som förutsågs vid anslagsberäkningen hösten 1990. Bl.a. har en kommission (dir. 1991:97) tillkommit med uppgift att förbereda en avstämning av de omställningsbeslut som omfattas av 1990 års livsmedelspolitiska beslut (prop. 1989/90:146, JoU25, rskr. 327). Kommissionen skall beakta de effekter och faktorer som inte var kända eller förutsedda vid tidpunkten för beslutet, i första hand konsekvenserna av en anslutning till EG.

En utredning om trädgårdsnäringens framtid har tillsatts mot bakgrund av jordbruksutskottets betänkande om trädgårdsnäringen (JoU 1991/92: 6, rskr. 40). Dessutom kommer en särskild utredare att tillkallas med uppgift att göra en förutsättningslös översyn av de livsmedelshygieniska bestämmelser som kan ha betydelse för den småskaliga livsmedelsproduktionen och för teknikutvecklingen på detta område (dir. 1992:21).

Jag räknar nu med ett ytterligare medelsbehov på 3,7 milj. kr.

Hemställan

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen att till *Utredningar m.m.* på tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1991/92 anvisa ett reservationsanslag på 3 700 000 kr.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträdet den 26 mars 1992

Föredragande: statsrådet Hörnlund

Anmälan till tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1991/92

Tionde huvudtiteln

C. Arbetslivsfrågor

[1] C 7. Särskilda åtgärder för arbetshandikappade.

Under denna rubrik har på statsbudgeten för innevarande budgetår förts upp ett reservationsanslag på 5 416 489 000 kr. Merparten av anvisade medel avses användas till bidrag till lönekostnader för arbetshandikappade, som anvisats anställning med lönebidrag hos en arbetsgivare.

Arbetsmarknadsstyrelsen (AMS) har i en skrivelse den 14 oktober 1991 tagit upp frågan om konsekvenser för kostnaderna för lönebidrag av arbetsgivares skyldighet från den 1 januari 1992 att betala sjuklön för de första 14 dagarna av en sjukperiod. AMS framhåller att arbetsgivarens lönekostnader för de anställda därigenom ökar, eftersom sänkningen av arbetsgivaravgiften ger en otillräcklig kompensation för anställda vars sjukfrånvaro får anses vara betydligt högre än genomsnittet. Enligt AMS uppfattning bör arbetsgivarna få räkna denna merkostnad som en del av den bidragsgrundande lönekostnaden. I annat fall äventyras arbetsförmedlingens möjligheter att arbetsplacera personer med handikapp och en antagen högre sjukfrånvaro än genomsnittligt. AMS beräknar att det netto - efter avräkning av sänkningen av arbetsgivaravgiften - uppkommer en merbelastning på anslaget på 58 milj. kr. på årsbasis. Styrelsen begär att anslaget tillförs ytterligare 29 milj. kr. för budgetåret 1991/92.

Föredragandens överväganden

För egen del beräknar jag att den ökade belastningen på anslaget kommer att uppgå till 47,5 milj. kr. för andra hälften av budgetåret 1991/92. I den medelsberäkning som jag gjort till 1992 års budgetproposition för budgetåret 1992/93 har jag tagit hänsyn till de kostnadsökningar som sjuklönen kan medföra för kostnaderna för lönebidrag. För att få ett bättre underlag för kommande prövningar av medelstilldelningen under anslaget avser jag att föreslå regeringen att ge AMS i uppdrag att

följa upp och redovisa kostnaderna för sjuklöner till anställda med lönebidrag.

Prop. 1991/92:125
Bilaga 8

Hemställan

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen

att till *Särskilda åtgärder för arbetshandikappade* på tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1991/92 anvisa ett reservationsanslag på 47 500 000 kr.

[2] C 9. Teckning av aktier i de planerade Samhallbolagen

Något anslag för detta ändamål finns inte uppfört i statsbudgeten för innevarande budgetår.

I propositionen 1991/92:91 om ombildning av Samhall till aktiebolag, m.m. har förslag lagts fram om att verksamheten inom stiftelseorganisationen för skyddat arbete fr.o.m. budgetåret 1992/93 skall bedrivas i aktiebolagsform. I den nämnda propositionen behandlas bl.a. frågan om upplösning av de nuvarande stiftelserna samt bildandet av ett moderbolag kallat Samhall Aktiebolag och av 24 regionala dotterbolag, som svarar mot de nuvarande regionala stiftelserna för skyddat arbete.

Aktiekapitalet i dotterbolagen avses bli fastställt till den lägsta tillåtna nivån enligt aktiebolagslagen (ABL), dvs. 50 000 kr. Aktiekapitalet i moderbolaget blir därmed 1 250 000 kr. Dessa bolag blir inledningsvis vilande. Avsikten är att därefter - sedan de upplösta stiftelsernas tillgångar genom apportförfarande tillskjutits de nya aktiebolagen - aktiekapitalet skall ökas genom nyemissioner.

Ett särskilt anslag på 1 250 000 kr. bör anvisas för bildandet av de nya aktiebolagen.

Hemställan

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen

att till *Teckning av aktier i de planerade Samhallbolagen* på tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1991/92 anvisa ett reservationsanslag på 1 250 000 kr.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 26 mars 1992

Föredragande: statsrådet Friggebo

Anmälan till tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1991/92

Åttonde huvudtiteln

H. Massmedier m.m.

Radio och television

Televerket

[1] Tilläggsmedel för utsändning m.m. av Sveriges Radios program

Televerket

Genom beslut av riksdagen (prop. 1990/91:149, KU39, rskr. 370) har televerket av TV-avgiftsmedel tilldelats 603,8 milj.kr. för år 1992.

Medlen avser televerkets kostnader för rundradioverksamhet för Sveriges Radio-koncernens räkning, dvs. insamling och utsändning av program. Av beloppet utgör medlen för investeringar 187,4 milj.kr. och medlen för driftskostnader 416,4 milj.kr.

Till grund för nämnda beslut ligger att medelsansvisningarna bl.a. inkluderar kompensation för mervärdesskatt och att mervärdesskatten, enligt tidigare beslut av riksdagen, skulle sänkas inför den 1 januari 1992.

Televerket har i en skrivelse till regeringen den 29 oktober 1991 konstaterat att företrädare för regeringen uttalat att mervärdesskatten inför årsskiftet kommer att sänkas endast i ett begränsat antal fall. I övriga fall skall den behållas på nivån 25 %.

För televerkets rundradioverksamhet på Sveriges Radio-koncernens område betyder det ett ytterligare behov av TV-avgiftsmedel för år 1992 om 7,6 milj.kr. Av beloppet hänför sig 2,4 milj.kr. till investeringar och 5,2 milj.kr. till driftskostnader. Om inte televerket kompenseras för ökningen av mervärdesskatten kan konsekvenser för Sveriges Radiokoncernens programverksamhet inte undvikas.

Televerket har mot denna bakgrund hemställt att verket på grund av merkostnader förorsakade av icke förutsedda kostnader för mervärdesskatt, av TV-avgiftsmedel anvisas ytterligare 7,6 milj.kr. för rundradioverksamhet för Sveriges Radio-koncernen under år 1992.

Televerket svarar på statens uppdrag för distributionen till allmänheten och för insamlingen av Sveriges Radio-koncernens program. De TV-TV-avgiftsmedel som anvisas för detta ändamål beräknas täcka verkets självkostnader. Mot bakgrund av att kostnadsförutsättningarna genom de ändrade reglerna för mervärdesskatt har förändrats efter det att riksdagen fattat beslut om medelstildelning för år 1992, tillstyrker jag att televerket erhåller kompensation för sådana merkostnader. Därigenom undviks återverkningar i fråga om utsändning av Sveriges Radio-koncernens programverksamhet.

Sammanlagt bör televerket anvisas ytterligare 7,6 milj.kr. Av medelsökningen bör 2,4 milj.kr. tillföras posten för investeringar och 5,2 milj.kr. posten för driftsmedel. Den sammanlagda medelstildelningen för år 1992 blir därmed 611,4 milj.kr., varav 189,8 milj.kr. avser investeringar och 421,6 milj.kr. driftskostnader.

Hemställan

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen att godkänna förslaget till reviderad medelsberäkning för televerkets investerings- och driftskostnader för år 1992.

Tionde huvudtiteln

D. Invandring m.m.

[2] D 2. Förläggningskostnader

I prop. 1991/92:100 bil.12 redovisades i vilken utsträckning det skulle kunna vara möjligt att minska invandrarverkets förläggningskapacitet under budgetåren 1991/92 och 1992/93. Under vissa förutsättningar skulle antalet belagda platser kunna bringas ned till ca 16 000 vid utgången av innevarande budgetår. Det stod redan då klart att den stora ökningen av antalet asylsökande från främst de jugoslaviska delrepublikerna under hösten 1991 skulle omintetgöra den snabbare avvecklingsplan invandrarverket tidigare hade avsett att arbeta efter. I propositionen redovisades också att invandrarverket i januari månad 1992 skulle redovisa förnyade bedömningar av förläggningssituationen och eventuellt därmed förknippade anslagskonsekvenser.

Jag vill nu återkomma till denna fråga i vad avser anslagskonsekvenserna för innevarande budgetår.

Under hösten 1991 fanns genomsnittligt 27 000 belagda platser i invandrarverkets olika förläggningsformer. Vid slutet av december månad hade beläggningen stigit till 28 700 personer. Ökningen fortsatte under vårintern 1992. Vid månadsskiftet januari - februari var man sålunda uppe i 30 500 belagda förläggningsplatser och i slutet av mars månad beräknas ökningen kulminera med en beläggning på ca 32 500 platser. Enligt invandrarverkets bedömning skulle belastningen sedan kunna

komma att successivt sjunka till sommaren så att man vid budgetårsskiftet är nere i drygt 29 000 platser.

Förutom att förläggningarna har fått ta emot jugoslaviska asylsökande, vars ärenden utreds men där invandrarverket avvaktar med själva besluten, upptas alltså många förläggningsplatser av personer som av invandrarverket redan fått avslag på sina asylansökningar och därefter överklagat besluten hos regeringen och fortfarande väntar på beslut, numera från utlänningsnämnden. Dessa överklagandeärenden har inte gått att avgöra i samma takt som de kommit in, vilket resulterat i stora ärendebalanser först hos regeringen och därefter utlänningsnämnden, vilket medfört långa förläggningstvister för de asylsökande.

Huvudparten av de överklagade asylärendena prövas sedan den 1 januari i år av den då inrättade utlänningsnämnden som också fått överta regeringens tidigare balanser. Ärendehanteringen har snabbats upp och som en effekt av detta lättar successivt trycket på förläggningarna.

Mot bakgrund av den nu redovisade situationen beräknar jag att förläggningsekostnaderna under innevarande budgetår kommer att överstiga anvisat anslag (1 954 milj. kr. exkl. mervärdesskatt) med 1 376 milj. kr.

Jag vill samtidigt anmäla att anslagsförbrukningen beräknas minska med ca 800 milj. kr. under det anslag - Ersättning till kommunerna för åtgärder för flyktingar m.m. - varifrån kommunerna genom statsbidrag får kompensation för sina mottagningskostnader för sådana flyktingar som lämnat förläggningssystemet. Den beräknade anslagsbesparingen är en följd av att utflyttningarna från förläggningarna fördröjts under innevarande budgetår och att därmed behovet av att utge statsbidrag till kommunerna minskat.

Hemställan

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Förläggningsekostnader* på tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1991/92 anvisa ett förslagsanslag på 1 376 000 000 kr.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 26 mars 1992

Föredragande: statsrådet P. Westerberg

Anmälan till tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1991/92

Tolfta huvudtiteln

A. Industridepartementet

[1] A 3. Utredningar m.m.

I statsbudgeten för innevarande budgetår har under denna rubrik använts ett reservationsanslag på 16 615 000 kr. Den ingående reservationen under anslaget uppgick till 3 146 512 kr. Av reservationen utgörs 2 924 960 kr av externt tillförda medel som inte längre disponeras. Från anslaget finansieras bl.a. vissa råd och delegationer m.m., övriga kommittéer samt särskilda utredningar inom näringsdepartementets verksamhetsområde.

Den 18 december 1991 beslutade riksdagen (prop. 1991/92:69, NU10, rskr. 92) att bemyndiga regeringen att sälja statens aktier i vissa i propositionen angivna företag samt att godkänna de riktlinjer för försäljningen som anges i propositionen.

I samband med försäljningen och ägarspridningen uppkommer vissa kostnader för ägaren staten. Regeringen har i budgetpropositionen 1992 beräknat medel för detta för budgetåret 1992/93.

Redan under innevarande budgetår uppkommer dock vissa kostnader för denna verksamhet.

Regeringen tillkallade den 16 januari 1992 en privatiseringskommission med högst nio ledamöter (dir.1992:1) med uppdrag att till regeringen yttra sig i vissa ärenden som hänskjuts till den av berört statsråd. Kommissionen omfattas av kommittéförordningen och kostnaderna skall belasta anslaget Utredningar m.m. under denna huvudtitel.

Utredningsverksamheten för övrigt inom näringsdepartementet har också blivit mer omfattande och kostnadskrävande än vad som förutsågs vid anslagsberäkningen.

Även förberedelserna för bolagiseringen av vissa verksamheter har medfört behov av ytterligare utredningsmedel.

Medlen som beräknades i budgetpropositionen 1991 har därför visat sig otillräckliga, varför jag har beräknat ett ytterligare medelsbehov på 1 600 000 kr. för budgetåret 1991/92.

Hemställan

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen att till *Utredningar m.m.* på tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1991/92 anvisa ett reservationsanslag på 1 600 000 kr.

Prop. 1991/92:125
Bilaga 10

E. Statsägda företag m.m.

[2] E 3. Infriande av pensionsgaranti för FFV AB

Under denna anslagsrubrik har i statsbudgeten för innevarande budgetår anvisats ett förslagsanslag på 1 000 kr.

I budgetpropositionen för budgetåret 1992/93 (prop. 1991/92:100 bil. 13) föreslog regeringen riksdagen att under denna anslagsrubrik anvisa ett förslagsanslag på 80 000 000 kr. Riksdagen har i dagarna bifallit regeringens förslag (1991/92:NU17, rskr. 156).

Bakgrund

Riksdagen beslöt våren 1990 (prop. 1989/90:88, NU35, rskr. 249) att bemyndiga regeringen att ombilda affärsverket FFV till aktiebolag. I samband därmed beslöt riksdagen att också utställa en garanti för FFV AB:s pensionsåtaganden. Det innebär att staten påtager sig FFV AB:s pensionsförpliktelser intill ett belopp av 1 112 milj.kr. Denna garanti kommer att successivt infrias och belasta budgeten i takt med att pensioner betalas ut från staten till pensionärer med pensionsrätt från affärsverket FFV. Regeringen har genom beslut den 15 november 1990 fastställt villkoren för utnyttjandet av pensionsgarantin.

Den 1 juni 1991 förvärvade Celsius Industrier AB samtliga aktier i FFV AB.

Riksdagen beslöt i december 1991 (prop. 1991/92:69, NU10, rskr. 92) att bemyndiga regeringen att genomföra försäljning helt eller delvis av statens aktier i vissa angivna statligt ägda företag eller att sälja delar av företag i vilka staten äger aktier. Bemyndigandet omfattade bl.a. Celsius Industrier AB.

Celsius Industrier AB har i skrivelse den 4 februari 1992 tagit upp frågan om FFV AB:s pensionsskuld bl.a. mot bakgrund av koncernens kommande privatisering.

Föredragandens överväganden

FFV AB:s pensionsåtaganden var tidigare inte skuldförda i affärsverket. I verkets balansräkning per den 31 december 1990 upptogs en skuld på 1 084 milj.kr. Mot denna bruttoskuld står en fordran på staten på 1 112 milj.kr. att utbetalas i takt med att pensionsutbetalningen sker. I FFV AB:s proformabalansräkning per den 1 januari 1991 upptogs pensionsskulden till 484 milj.kr., utgörande ett netto av det totala åtagandet och den betalningsgaranti staten utfärdat. Värdet 484 milj.kr. förutsätter att nuvärdet av statens betalningsgaranti är 600 milj.kr. Enligt gällande redovisningsregler måste dock förpliktelserna bruttoredovisas. Detta inne-

bär att de totala åtagandena på över en miljard kronor måste upptas på skuldsidan samtidigt som en fordran på staten motsvarande statens betalningsgaranti skall bokas upp på tillgångssidan. Denna fordran på staten kommer att leva kvar i Celsius balansräkning i mer än tio år. Under denna tid kommer staten att svara för merparten av alla utbetalningar hänförliga till pensionsförpliktelserna.

Jag vill därför mot bakgrund av en kommande privatisering av Celsius Industrier AB lämna följande förslag till lösning av statens pensionsgaranti för FFV AB.

Ett övertagande av pensionsåtagandena medför en icke önskvärd ökning av omslutningen av Celsiuskoncernens balansräkning med 600 milj.kr., vilket reducerar koncernens soliditet med två procentenheter. Vidare kräver pensionsåtagandena en omfattande uppföljning och administrativ hantering, inte minst beroende just på att förpliktelserna måste skiljas ut från statens pensionsförpliktelser. Detta är en ur privatiseringssynpunkt icke önskvärd utveckling. Mot denna bakgrund anser jag att staten snarast bör fullfölja sina förpliktelser gentemot FFV AB och betala ut nuvärdebeloppet av garantin till företaget. En sådan lösning innebär också ett principiellt ställningstagande mot att staten åtager sig långsiktiga pensionsförpliktelser vid kommande bolagsbildningar. Jag förordar därför att regeringen föreslår riksdagen att ett förslagsanslag om 600 milj. kr. för slutligt infriande av pensionsgaranti för FFV AB förs upp på tilläggsbudget på statsbudgeten för budgetåret 1991/92. Angivet belopp är en nuvärdesberäkning av statens betalningsgaranti. Under förutsättning att riksdagen godkänner detta förslag till engångsbetalning finns det inget behov av det anslag för budgetåret 1992/93 som riksdagen beslutet om. Jag avser att återkomma till regeringen om hur denna fråga skall regleras i samband med att propositionen med förslag i slutlig reglering av statsbudgeten för budgetåret 1992/93 (kompletteringspropositionen) behandlas.

Hemställan

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Infriande av pensionsgaranti för FFV AB* på tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1991/92 anvisa ett förslagsanslag på 600 000 000 kr.

F. Teknisk utveckling m.m.

[3] F 5. Europeiskt rymdsamarbete m.m.

Under denna rubrik har i statsbudgeten för budgetåret 1991/92 anvisats ett förslagsanslag på 406 098 000 kr. Under samma rubrik har regeringen bemyndigats att under budgetåret 1991/92 ikläda staten nya förpliktelser för kommande budgetår inom europeiskt rymdsamarbete om högst 141 000 000 kr.

Bakgrund

Inom det europeiska rymdsamarbetsorganet ESA (European Space Agency) deltar Sverige sedan år 1990 i ett förberedande program inom fjärranalysområdet benämnt POEM-1 (Polar Earth Observation Mission). Sveriges andel är 3 % vilket motsvarar 12,9 milj.kr. Programmet omfattar nyttolasten för en polär plattform med instrument för forskning och övervakning inom områdena hav, is, klimatologi, atmosfär, ozon och miljö. Inom programmet ryms också meteorologiska instrument för kontinuerlig väderobservation. Uppsändning av den polära plattformen är planerad till år 1998.

Vid ett rådsmöte på ministernivå inom ESA i november 1991 beslutades att huvudprogrammet för POEM-1 skall påbörjas. Den svenska delegationen vid detta möte anmälde preliminärt att Sverige avser att delta i programmet med en andel på högst 6 %. Detta motsvarar en kostnad på 442,2 milj.kr. under perioden 1992/93 - 2003/2004.

Föredragandens överväganden

Fjärranalys från satellit är ett framtidsområde kring vilket det för närvarande råder stor enighet i Europa. Nu bestäms den framtida inriktningen till åren efter år 2000. Jag anser att det är viktigt att Sverige är med i ESA:s jordresurs- och miljöinriktade program. Ett deltagande i programmet POEM-1 är enligt min mening en markering av det svenska intresset för fjärranalys och övervakning av förhållandena i atmosfären. Programmet kan vidare ha betydelse för olika miljöövervakningssystem. En bidragsandel på 6 % av de totala projektkostnaderna ger dessutom Sverige en god möjlighet att påverka programinnehållet.

Någon utökning av anslaget på tilläggsbudget behöver inte anvisas. Regeringens ram för bemyndiganden för kommande budgetår bör dock utökas med 400 milj.kr.

Hemställan

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att bemyndiga regeringen att under budgetåret 1991/92 ikläda staten nya förpliktelser för betalningar under kommande budgetår inom europeiskt rymdsamarbete om högst 400 000 000 kr. Det sammanlagda bemyndigandet för regeringen beträffande nya förpliktelser inom europeiskt rymdsamarbete kommer då att uppgå till högst 541 000 000 kr.

[4] Förslag att även andra organ än myndigheter skall kunna utses till riksmätplatser

Genom de svenska riksmätplatssystemet garanteras att svenska mätresultat och mätteknik håller internationell standard. Verksamheten vid riksmätplatserna har en strategisk betydelse som grund för teknisk-vetenskaplig forskning. Tillgång till kvalificerad mätteknik som säkerställer tillförlitliga mätresultat har under senare år också fått en allt större betydelse för

att tillgodose näringslivets och förvaltningens behov av kvalitetssäkring. Behovet härav accentueras ytterligare av att produkter och produktionsprocesser blir allt mer komplicerade.

Verksamheten vid riksmätplatserna finansieras genom bidrag från detta anslag samt genom kalibreringsintäkter och riksmätplatsernas egna bidrag. Under innevarande budgetår har riksdagen anslagit 8 766 000 kr. till verksamheten. Anslaget disponeras av styrelsen för teknisk ackreditering som fördelar anslagna medel mellan riksmätplatserna och även enligt sin instruktion utövar tillsyn över riksmätplatserna.

Enligt 5 § lagen (1989:164) om kontroll genom teknisk provning och om mätning kan endast statliga myndigheter vara riksmätplatser. Enligt 6 § samma lag ankommer det på regeringen att utse riksmätplatser.

För närvarande finns tre stycken riksmätplatser som sammanlagt håller mätnormaler för 35-tal olika storheter. Den största riksmätplatsen, statens provningsanstalt, svarar för 24 storheter. Övriga riksmätplatser är flygtekniska försöksanstalten och statens strålskyddsinstitut.

Föredragandens överväganden

Genom den bolagisering av vissa statliga myndigheter som förekommit under senare år har den situationen uppkommit i några fall att riksmätplatsverksamhet som tidigare bedrivits hos myndighet kommit att ingå i sådan verksamhet som överförts till bolag. På grund av lagens bestämmelser kan mätverksamheten, trots att den bedrivs i oförändrade former, av formella skäl inte kvarstå som riksmätplats. Stöd till verksamheten i form av bidrag från riksmätplatsanslaget kan inte heller längre utgå. Riksdagen har efter anmälan från regeringen i två sådana fall, FFV Aerotech AB och Televerket Utveckling AB, beslutat att medel från anslaget under budgetåret 1991/92 skall kunna utbetalas till mätplatsverksamhet vid dessa organ trots att dessa inte längre utgör riksmätplatser (prop. 1990/91:100 bil. 14, NU24, rskr. 149 och prop. 1991/92:25 bil. 11, NU13, rskr. 53).

Det kan i detta sammanhang även finnas anledning att erinra om att regeringen nyligen beslutat att låta en särskild utredare (dir. 1992:7) överväga begränsning av statens engagemang i bl.a. statens provningsanstalt, som enligt vad jag nyss nämnt utgör landets dominerande riksmätplats.

I min anmälan till prop. 1991/92:100 bil. 13 redovisade jag att styrelsen för teknisk ackreditering i sin fördjupade anslagsframställning för budgetåren 1992/93 - 1994/95 föreslagit att lagen (1989:164) om kontroll genom teknisk provning och om mätning borde ändras så att såväl statliga som privaträttsliga organ som uppfyller kraven på opartiskhet och kompetens kan utses till riksmätplatser. Jag anförde vidare att jag delade ackrediteringsstyrelsen uppfattning att kravet på ställning som statlig myndighet var otidsenligt och att jag därför avsåg att återkomma med förslag till ändring av lagen i detta hänseende.

Mot denna bakgrund vill jag därför nu föreslå att lagen (1989:164) om kontroll genom teknisk provning och om mätning ändras så att det blir

möjligt att vid sidan av statliga myndigheter även utse annat organ till riksmätplats.

Det bör även i fortsättningen ankomma på regeringen att utse riksmätplatser. Vägledande bör därvid vara att välja de organ i landet som har den högsta kompetensen för uppgifterna både ifråga om personal och utrustning. Ett ytterligare krav måste vara att organen bedöms vara opartiska. Av bl.a. sekretesskäl är det viktigt att ingen potentiell kund skall kunna uppfatta en riksmätplats som en möjlig konkurrent.

Riksmätplatsverksamheten i ett privaträttsligt organ bör liksom statliga riksmätplatser stå under tillsyn av Styrelsen för teknisk ackreditering, som med stöd av bemyndigande från regeringen också har utfärdat föreskrifter för verksamheten vid riksmätplatserna.

Genom att verksamheten vid riksmätplatserna endast är av tekniskvetenskaplig karaktär utan inslag av myndighetsutövning föreligger inte hinder av konstitutionell art mot låta enskilda organ verka som riksmätplatser.

Upprättat lagförslag

Inom Näringsdepartementet har upprättats ett förslag till lag om ändring av lagen (1989:164) om kontroll genom teknisk provning och om mätning. Förslaget bör fogas till protokollet i detta ärende som *bilaga 1*.

Lagstiftningsärendet är av sådan beskaffenhet att lagrådets hörande skulle sakna betydelse.

Hemställan

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att anta förslaget till lag om ändring av lagen (1989:164) om kontroll genom teknisk provning och om mätning.

[5] Ökning av garantifonden vid Svenska skeppshypotekskassan

Svenska skeppshypotekskassan som bildades år 1929 har till ändamål att medverka vid finansiering av rederiverksamhet, som bedrivs av svenskt rederi eller av en utländsk juridisk person som ägarmässigt eller på annat sätt domineras av svenskt rederi. Bestämmelserna om kassans verksamhet är intagna i lagen (1980:1097, ändrad senast 1990:1313) om Svenska skeppshypotekskassan. Utestående lån var vid utgången av år 1991 ca 4 000 milj.kr. och det egna kapitalet i form av reservfond 351 milj.kr. Enligt 2 § i nämnda lag ställer staten som garantifond för kassans förbindelser till förfogande garantiförbindelser utfärdade av riksgäldskontoret på för närvarande 167 milj.kr. Kassan har ett utestående förlagslån på 125 milj.kr.

I en skrivelse den 20 december 1991 har styrelsen för kassan begärt att garantifonden ökas med 183 milj.kr. till 350 milj.kr. Skälet är enligt kassan att kassan inte kan genomföra den för år 1992 budgeterade utlå-

ningen utan en ökning av garantifonden. I lagen om kassan finns i 4 § regler om upplåningsbegränsningar. I andra stycket sägs att det sammanlagda beloppet av kassans låneskuld och garantiförpliktelser inte får uppgå till mer än tio gånger det sammanlagda beloppet av kassans garantier och reservfonder. För att kunna öka utlåningen i den omfattning som budgeterats krävs enligt kassan en ökning av garantifonden med 183 milj.kr. till 350 milj.kr. Enligt reglerna för kapitaltäckning i kassans verksamhet § 3 a har kassan enligt kassans beräkningar möjligheter att per den 31 december 1992 ha en utlåning på ca 7,5 miljarder kronor. Kapitaltäckningsreglerna lägger således inte heller något hinder i vägen för den budgeterade utlåningsökningen.

Efter remiss har yttranden över skeppshypotekskassans skrivelse lämnats av fullmäktige i riksbanken, riksgäldskontoret och finansinspektionen. Alla tillstyrker den begärda ökningen av garantifonden.

Föredragandens överväganden

Svenska skeppshypotekskassan saknar inte betydelse som finansiär av svenska rederier. Detta gäller icke minst de mindre och medelstora fartygen. På grund av det överskott som skeppshypotekskassan har kunnat skapa har kassan betydande möjligheter att öka sin utlåning. För att kassan, i avvaktan på regeringens ställningstagande till hypoteksutredningens betänkande (SOU 1989:103) Hypoteksinstitutet i framtiden, skall kunna möta efterfrågan på krediter bör garantifonden utökas. En sådan förändring bör enligt min bedömning kunna ske under år 1993. Jag föreslår därför att 2 § i lagen om Svenska skeppshypotekskassan ändras i enlighet med kassans förslag så att garantifonden därefter uppgår till 350 milj.kr. Vidare föreslår jag att riksgäldskontoret bemyndigas att utfärda en garantiförbindelse på 350 milj.kr. som ersättning för den nuvarande på 167 milj.kr. Kassan erlägger för närvarande en garantiprovision på 1 % per år i förskott på utestående garantier. Det ankommer på regeringen att besluta om garantiprovisionens storlek.

Upprättat lagförslag

Inom näringsdepartementet har upprättats ett förslag till lag om ändring av lagen (1980:1097) om Svenska skeppshypotekskassan. Förslaget bör fogas till protokollet i detta ärende som *bilaga 2*.

På grund av frågans beskaffenhet skulle lagrådets hörande sakna betydelse.

Hemställan

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen att

1. anta förslaget till lag om ändring av lagen (1980:1097) om Svenska skeppshypotekskassan,
2. bemyndiga regeringen att låta riksgäldskontoret utfärda en garantiförbindelse på 350 000 000 kr. att ingå i Svenska skeppshypotekskassans garantifond.

[6] Upphörande Nämnden för fartygsfinansiering

Prop. 1991/92:125
Bilaga 10

Riksdagen beslutade 1986 att nämnden för fartygskreditgarantier (FKN) skulle upphöra som myndighet i och med utgången av juni månad 1986 (prop. 1985/86:120, NU34, rskr. 314). Nämndens verksamhet skulle enligt beslutet överföras till dåvarande statens industriverk (SIND), numera närings- och teknikutvecklingsverket (NUTEK).

För riksdagen anmäldes i propositionen att vid SIND, sedermera NUTEK, skulle inrättas en rådgivande nämnd, Nämnden för fartygsfinansiering, för att biträda vid beslut om varvsfrågor. Vid myndigheten har också sedan varvsfrågorna fördes dit funnits en sådan nämnd. Ledamöterna utses av regeringen.

I en skrivelse av den 20 december 1991 har NUTEK föreslagit att föreskrifterna i verkets instruktion om bl.a. Nämnden för fartygsfinansiering skall utgå. Det bör enligt NUTEK ankomma på verket självt att under flexibla och ändamålsenliga former knyta till sig expertis på området.

Jag biträder NUTEK:s förslag, som jag finner vara en lämplig förenkling av denna verksamhet, som numera är av begränsad omfattning, och avser därför föreslå regeringen att nämnden skall upphöra vid utgången av juni 1992. Det bör därefter tillkomma NUTEK att anlita expertis bl.a. på varvsområdet.

Med hänsyn till att inrättandet av nämnden tidigare har anmälts för riksdagen, bör riksdagen underrättas även om att den upphör.

Hemställan

Jag hemställer att regeringen

bereder riksdagen tillfälle att ta del av vad jag anfört om upphörande av nämnden för fartygsfinansiering.

[7] Avveckling av Bruksinvest AB

Under åren 1983-1984 medverkade staten till en omstrukturering av den del av specialstålindustrin som då var inriktad på rostfritt stål. En förutsättning för statens medverkan var att berörda företag tillsammans bildade ett särskilt bolag, sedermera benämnt Bruksinvest AB, med uppgift att medverka till skapandet av nya verksamheter i av strukturförändringarna berörda regioner, i första hand på berörda bruksorter. Bolaget skulle drivas efter kommersiella principer.

Enligt avtal av den 15 mars 1984 mellan staten, Avesta Jernverks AB (numera Avesta AB), Fagersta AB (numera Industriförvaltnings AB Kinnevik), Sandvik AB och Uddeholms AB (numera Uddeholm Tooling AB) tillskjöt företagen sammanlagt 100 milj.kr. till Bruksinvest.

Bruksinvest har kritiserats från olika håll för att ha varit mindre framgångsrikt med att skapa nya arbetstillfällen. Man menade att en viktig förklaring till denna passivitet var Bruksinvests ägarkonstellation, med fyra sinsemellan konkurrerande företag som delägare.

Efter förhandlingar mellan företrädare för staten och Bruksinvests delägare, med syfte att effektivisera verksamheten, tecknades den 23 januari 1992 ett tilläggsavtal till 1984 års avtal med följande innebörd.

Bruksinvest AB skall snarast avvecklas. Den verksamhet som Bruksinvest skulle bedriva skall utan avbrott drivas vidare inom fyra nya bolag, som bildas av Bruksinvests delägare med ett inom varje koncern. Verksamheten i dessa bolag skall drivas med samma inriktning som gällde för Bruksinvest, dvs. att på kommersiella grunder bidra till att nya verksamheter skapas i Bergsslagen och där i första hand på de orter som direkt berördes av omstruktureringen av den nämnda specialstålindustrin. Det kapital som tillförs de nya bolagen motsvarar resp. företags del av Bruksinvests totala nettotillgångar vid avvecklingen.

Hemställan

Jag hemställer att regeringen bereder riksdagen tillfälle att ta del av vad jag anfört om Bruksinvest AB.

[8] Affärsverket svenska kraftnät, installation av s.k. optokablar i storkraftnätet

Affärsverket svenska kraftnät, som inrättades den 1 januari 1992, har till uppgift att svara för drift och utbyggnad av storkraftnätet och främja konkurrens inom elöverföringsområdet. Enligt sin instruktion (1991:2013) skall verket även i övrigt bedriva verksamheter som är anknutna till kraftöverföringssystemet.

I samband med bolagiseringen av huvuddelen av Vattenfalls verksamhet övertog Affärsverket svenska kraftnät förvaltningen och driften av storkraftnätet. Samtidigt övertogs redan påbörjade förhandlingar med kommersiella motparter om installation av s.k. optokablar i storkraftnätet.

Svenska kraftnäts styrelse har numera, med reservation för regeringens ställningstagande, godkänt ett avtal med bolaget Tele 2. Avtalet innebär i huvudsak att Svenska kraftnät installerar optokablar på storkraftnäts ledningar och överlåter rätten att utnyttja teletransmissionskapaciteten till Tele 2 mot årliga avgifter. Det preliminära avtalet omfattar en installation av maximalt ca 1500 km optokablar under en femårsperiod, vilket skulle innebära en total investering i storleksordningen 200 milj.kr. i dagens penningvärde.

Tele 2 anger under femårsperioden, var och när Svenska kraftnät skall installera optokablarna. Markförhöjning av kablarna undviks så långt möjligt. Installerade optokablar ägs av staten genom Svenska kraftnät.

Avtalet innebär från ekonomisk synpunkt att Svenska kraftnät svarar för finansiering, installation och underhåll av samtliga optokablar. Tele 2 erlägger till Svenska kraftnät full ersättning för alla kostnader, dvs räntor, avskrivningar och faktiska drift- och underhållskostnader. Därutöver erlägger Tele 2 ett årligt belopp beräknat på anläggningskostnaderna.

Det preliminära avtalet innehåller även möjligheter för Svenska kraftnät att självt utnyttja en mindre del av kapaciteten för modernisering och effektivisering av det egna teletransmissionssystemet.

Avtalet ger Svenska kraftnät rätt att träffa liknande avtal med eventuella ytterligare intressenter, även statliga verk eller bolag. Risken måste därför bedömas som liten att uppbyggnaden av ett optokabelsystem enligt avtalet skulle leda till inslag av konkurrensbegränsning.

Jag anser att ett optokabelnät är ett lämpligt komplement till kraftöverföringsverksamheten som bl.a. innebär att de stora investeringar som gjorts i storkraftnätet kan utnyttjas på ett affärsmässigt och samhällsekonomiskt riktigt sätt. Det preliminära avtal som Affärsverket svenska kraftnät förhandlat fram med Tele 2 bör kunna ligga till grund för den affärsmässiga överenskommelsen.

Staten ansvarar för Svenska kraftnäts åtaganden i avtalet. Motsvarande ansvarsåtaganden från den andra partens ägare kan tas upp i den affärsmässiga överenskommelsen.

Den investeringsplan för Affärsverket svenska kraftnät som underställdes riksdagen i årets budgetproposition omfattade inte de investeringar som förutsätts ske i avtalet med Tele 2. Riksdagens godkännande av dessa investeringar bör därför inhämtas.

Hemställan

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att godkänna en total ram för investeringar i optokablar om högst 200 000 000 kr. i nuvarande penningvärde, under en femårsperiod, i enlighet med vad jag har anfört.

Förslag till

Lag om ändring i lagen (1989:164) om kontroll genom teknisk provning och om mätning

Härigenom föreskrivs att 5 § i lagen (1989:164) om kontroll genom teknisk provning och om mätning skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §

Med riksmätplats avses *en statlig myndighet* som enligt denna lag har utsetts

att för viss storhet officiellt svara för sådan mätning som i förhållande till nationella mätnormaler eller vetenskapligt definierade måttenheter säkerställer riktigheten av mätningar som utförs inom landet, att se till att dessa mätnormaler och måttenheter är anknutna till internationellt antagna enheter.

Med riksmätplats avses *ett organ* som enligt denna lag har utsetts

att för viss storhet officiellt svara för sådan mätning som i förhållande till nationella mätnormaler eller vetenskapligt definierade måttenheter säkerställer riktigheten av mätningar som utförs inom landet, att se till att dessa mätnormaler och måttenheter är anknutna till internationellt antagna enheter.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1992.

Förslag till

Lag om ändring i lagen (1980:1097) om Svenska
skeppshypotekskassan

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (1980:1097) om Svenska
skeppshypotekskassan skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

§ 2

Som garantifond för kassans för-
bindelse ställer staten till förfo-
gande av fullmäktige i riksgälds-
kontoret utfärdade garantiför-
bindelser på *ett*hundra*s*extio*sju*
miljoner kronor.

Som garantifond för kassans för-
bindelser ställer staten till förfo-
gande av fullmäktige i riksgälds-
kontoret utfärdade garanti-
förbindelser på *tre*hundra*af*em*tio*
miljoner kronor

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1992

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 26 mars 1992

Föredragande: statsrådet Davidson

Anmälan till tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1991/92

Trettonde huvudtiteln

A. Civildepartementet m.m.

A 2. Utredningar m.m.

I statsbudgeten för innevarande budgetår finns under denna anslagsrubrik uppfört ett reservationsanslag på 39 235 000 kr. Av anslaget avser 13 933 000 kr. utredningar som numera hör till andra departements verksamhetsområden. Den ingående reservationen under anslaget uppgick till 5 627 865 kr.

Utredningsverksamheten beräknas bli mer omfattande och kostnadskrävande än vad som tidigare kunnat förutses. Jag räknar med ett ytterligare medelsbehov på 1 milj.kr. för en utredning om konsumentpolitiken.

Hemställan

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Utredningar m.m.* på tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1991/92 anvisa ett reservationsanslag på 1 000 000 kr.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 26 mars 1992

Föredragande: statsrådet Johansson

Anmälan till tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1991/92

Fjortonde huvudtiteln

B. Miljövård

B 13. Sanering och återställning av miljöskadade områden

I statsbudgeten för innevarande år har under denna anslagsrubrik anvisats ett reservationsanslag på 25 milj.kr., vilket motsvarar 23 380 000 kr. exkl. mervärdeskatt. På anslaget fanns vidare en ingående reservation på 27 986 542 kr. exkl. mervärdeskatt.

Statens naturvårdsverk

I statens naturvårdsverks anslagsframställning för budgetåret 1992/93 har påvisats behov av ökade medel för att täcka kostnader för skyddsåtgärder som tillsynsmyndighet beslutat om med stöd av miljöskyddslagen, s.k. handräckningskostnader, i samband med företagskonkurser. Kostnaderna för akuta insatser i samband med handräckningsärenden har ökat starkt under år 1991 i samband med det ökande antalet konkurser. Detta har medfört att disponibla medel under detta anslag snabbt minskar. Därmed kullkastas möjligheterna att på ett planerat sätt genomföra det femåriga programmet för att åtgärda de miljöskadade områden som anslaget främst är avsett för. Redan initierade återställningsprojekt kan heller inte fullföljas.

Naturvårdsverket har därefter i en skrivelse den 6 november 1991 hemställt om dels särskilda medel för att bestrida handräckningskostnader för budgetåret 1992/93, dels att 10 milj.kr. för samma ändamål tillförs anslaget för sanerings- och återställningsåtgärder på tilläggsbudget för budgetåret 1991/92 så att det femåriga programmet som är huvudsyftet med anslaget kan fullföljas.

Statens naturvårdsverk hemställer vidare i en skrivelse den 25 februari 1992 om bemyndigande att ingå flerårsavtal om sanering och efterbehandling av miljöskadade områden. Naturvårdsverket anmäler behov att under innevarande budgetår kunna ingå flerårsavtal bl.a. i fråga om sanering av Järnsjön i Emån och efterbehandling av sandmagasin i Saxberget och hemställer därför att verket skall få ikläda staten ekonomiska förpliktelser inom en viss ram för budgetåren 1992/93 - 1995/96 utöver redan tilldelade medel innevarande budgetår.

För budgetåret 1991/92 beräknade naturvårdsverket preliminärt, mot bakgrund av erfarenheter från tidigare år, att högst 5 milj.kr. skulle gå åt för att bestrida nödvändiga handräckningskostnader. Till naturvårdsverket har emellertid redan nu anmälts så stora behov av handräckning att det enligt verkets uppskattning kan bli fråga om nödvändiga utgifter om sammanlagt 10 - 15 milj.kr. under budgetåret 1991/92.

För närvarande finns ingen annan säkrad finansieringsform för akuta insatser för att skydda miljön än via naturvårdsverkets anslag för sanering och återställning av miljöskadade områden. Miljöskadeförsäkringen är inte tillämplig. Jag förordar därför att 10 milj.kr. anvisas på tilläggsbudget för innevarande budgetår för de aktuella handräckningskostnaderna.

Som angetts i budgetpropositionen (prop. 1991/92:100 bil. 15) är finansieringen av kostnader för handräckning i samband med företagskonkurser från anslaget för sanering och återställning av miljöskadade områden ett problem som snarast måste lösas. Regeringen har den 13 februari 1992 bemyndigat mig att tillkalla en utredning för att bl.a. komma med förslag till en varaktig lösning för denna typ av akutinsatser (Dir. 1992:13). Utredningen skall i denna del senast vid utgången av år 1992 i en särskild rapport till regeringen redovisa de särskilda problem som kan vara förenade med de s.k. handräckningsfallen samt preliminärt redovisa den tänkbara inriktningen av en lösning som innebär ett ökat ansvar för förorenaren i sådana fall.

Jag anser att det är viktigt att naturvårdsverket får förbättrade möjligheter att teckna långsiktiga avtal om sanerings- och återställningsåtgärder, särskilt vad gäller de två av naturvårdsverket utpekade projekten. Samtidigt är det angeläget att bibehålla en viss flexibilitet inom nuvarande resurstilldelning för ev. uppkommande akutinsatser i avvaktan på ovan nämnda utredningsförslag. Riksdagen bör därför bemyndiga regeringen att låta naturvårdsverket få ikläda staten ekonomiska förpliktelser på sammanlagt högst 72 milj.kr. för budgetåren 1992/93 - 1995/96 fördelat på 18 milj.kr. per budgetår.

Hemställan

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen att

1. bemyndiga regeringen att låta statens naturvårdsverk ikläda staten ekonomisk förpliktelse i samband med tecknande av avtal om sanerings- och återställningsåtgärder som innebär åtaganden om högst 18 000 000 kr. för vart och ett av budgetåren 1992/93, 1993/94, 1994/95 och 1995/96

2. till *Sanering och återställning av miljöskadade områden* på tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1991/92 anvisa ett reservationsanslag på 10 000 000 kr.

över anslag som regeringen begär i samlingspropositionen om anslag på tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1991/92.

<i>III. Utrikesdepartementet</i>		
A7	Utredningar m.m., <i>reservationsanslag</i>	1 390 000
<i>IV. Försvarsdepartementet</i>		
B2	Armförband: Anskaffning av materiel, <i>förslagsanslag</i>	400 000 000
C2	Marinförband: Anskaffning av materiel, <i>förslagsanslag</i>	100 000 000
D2	Flygförband: Anskaffning av materiel, <i>förslagsanslag</i>	450 000 000
E4	Operativ ledning m.m.: Forskning och utveckling, <i>förslagsanslag</i>	50 000 000
<i>V. Socialdepartementet</i>		
A2	Utredningar m.m., <i>reservationsanslag</i>	8 500 000
<i>VII. Finansdepartementet</i>		
A1	Finansdepartementet, <i>förslagsanslag</i>	750 000
G8	Bidrag till centralt utvecklingsarbete avseende metoder och system för att jämföra arbeten av lika värde, <i>reservationsanslag</i>	40 445 000
<i>VIII. Utbildningsdepartementet</i>		
G4	Vissa särskilda utgifter inom högskolan m.m., <i>reservationsanslag</i>	36 100 000
<i>IX. Jordbruksdepartementet</i>		
A3	Utredningar m.m., <i>reservationsanslag</i>	3 700 000
<i>X. Arbetsmarknadsdepartementet</i>		
C7	Särskilda åtgärder för arbetshandikappade, <i>reservationsanslag</i>	47 500 000
C9	Teckning av aktier i de planerade Samhallbolagen, <i>reservationsanslag</i>	1 250 000
D2	Förläggningskostnader, <i>förslagsanslag</i>	1 376 000 000
<i>XII. Industridepartementet</i>		
A3	Utredningar m.m., <i>reservationsanslag</i>	1 600 000
E3	Infriande av pensionsgaranti för FFV AB, <i>förslagsanslag</i>	600 000 000

<i>XIII. Civildepartementet</i>		
A2	Utredningar m.m., <i>reservationsanslag</i>	1 000 000
C2	Statistiska centralbyrån: Statistik, register och prognoser, <i>ramanslag</i>	1 000 000
C14	Täckande av merkostnader för löner och pensioner m.m., <i>förslagsanslag</i>	875 000 000
 <i>XIV. Miljödepartementet</i>		
B13	Sanering och återställning av miljö- skadade områden, <i>reservationsanslag</i>	10 000 000
	Summa	4 004 235 000